

JORNADA: CASTELLS: EINES PER A UNA RECERCA RIGOROSA

VALLS, 16 DE NOVEMBRE
DE 2023

Relator: Guillermo Soler García de Oteyza

UNIVERSITAT ROVIRA i VIRGILI
Càtedra URV per a
l'Estudi del Fet Casteller

Índex

Recull d'idees principals	03
Benvinguda	05
Taula rodona 1: Reptes i necessitats dels investigadors del fet casteller	06
Ponència 2: Recursos bibliogràfics, documentals i d'informació relacionats amb el fet casteller	10
Debat obert	13
Díptic de la jornada	15

Recull d'idees principals

La jornada, organitzada per la Càtedra URV per a l'Estudi del Fet Casteller es va celebrar el passat 16 de novembre de 2023 al recentment inaugurat Museu Casteller de Valls, amb l'objectiu de millorar la recerca casteller posant sobre la taula tant les necessitats dels investigadors / es com les possibilitats que hi ha en la gestió d'arxius documentals. Hi van assistir unes 35 persones de diversos perfils: investigadors, representants de colles, etc. La data triada per la jornada coincidia, a més, amb el tretzè aniversari de la inclusió dels castells a la llista representativa del Patrimoni Cultural Immaterial (PIC) de la Unesco. De fet, era la segona jornada consecutiva que la Càtedra organitzava coincidint amb aquest aniversari. L'any 2022 la primera edició de la jornada va estar dedicada a la legislació en l'àmbit del PCI i en concret a la nova llei catalana.

Aquest és el recull de les idees principals que es van abordar:

- Actualment, s'està fent recerca casteller des d'àmbits molt diversos, i no només del que durant molt de temps ha estat el més habitual, que era la temàtica històrica.
- Nous tipus de recerques també implica nous tipus de dades a localitzar i conservar.
- La recerca casteller també la protagonitzen persones externes al món casteller, que hi han de fer una certa immersió. Una bona receptivitat per part del món casteller i, en concret, per part de les colles, és important perquè aquestes recerques puguin tirar endavant.
- Existeixen encara moltes dades i documents pendents de "ser trobats". En cap moment hem de pensar que ja "hem acabat".
- La col·laboració entre els qui generen documentació (colles), qui la classifiquen i custodien (arxius) i els qui les fan servir (experts) pot ser molt beneficiosa per a tots els implicats.
- Igualment, cal treballar en línies de col·laboració entre les diferents institucions implicades actualment en recerca casteller: la Coordinadora, la Càtedra, el Museu Casteller i associacions com el CEPAC.
- La digitalització ha suposat un enorme canvi de concepció en l'arxivística. Ara mateix no és tan important disposar d'un document original com digitalitzar-lo i posar-lo a disposició de tothom. La interconnexió entre els diferents arxius és clau.
- Malgrat això, el CEDOCA pot tenir un paper important com a centre documental especialitzat, que també serveixi per analitzar la documentació disponible en altres arxius.
- Cal avançar-se a noves qüestions que es plantegen entorn el dret a la intimitat o els drets d'autor.

Benvinguda

A càrrec d'**Andreu Gassó**, regidor de Sostenibilitat, Medi Ambient i Medi Natural de l'ajuntament de Valls; **Marta Calull**, directora de la Càtedra URV per a l'Estudi del Fet Casteller; **Josep Solé Tarragó**, representant de la Colla Vella dels Xiquets de Valls; **Pau Camprovin**, membre de la junta de la Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya; i **Rosa Canela**, tècnica de la Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme Cultural de la Generalitat de Catalunya.

ANDREU GASSÓ: En nom de l'ajuntament de Valls donar-vos la benvinguda. Sempre és molt agradable poder acollir algú en aquest acabat d'estrenar museu, i especialment en un dia com aquest, que fa tretze anys de la inclusió dels castells a la llista del PCI de la Unesco.

MARTA CALULL: Tots coneixeu bé la Càtedra per a l'Estudi del Fet Casteller de la URV que va néixer l'any 2017 a iniciativa de la Colla Vella dels Xiquets de

Valls i a la que després s'hi va afegir la Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya. La càtedra fa recerca i transferència, cosa que permet el retorn d'aquesta recerca cap a les colles. La recerca no és només històrica, sinó en general per al coneixement del fet casteller, i especialment recerca en seguretat. L'any passat es va començar a organitzar una jornada el 16 de novembre. La idea és fer-ne una cada any en aquesta data. Aquest any la jornada porta el títol de "Castells: eines per a una recerca rigorosa". Consta de dues taules i un debat final. En la primera taula rodona parlaran persones que han fet o estan fent recerca en l'àmbit casteller, per explicar quines dificultats tenen, i en la segona taula seran persones més relacionades en l'àmbit de documentació i bibliografia, per donar la seva visió de com es pot organitzar aquesta documentació per facilitar la feina als qui fan recerca. Tot això va venir una mica motivat també pel fet que el Centre de Documentació Castellera (CEDOCA) s'instal·larà aviat aquí, al museu.

JOSEP SOLÉ: En primer lloc, agrair a la càtedra de recollir la proposta dels socis per fer aquesta jornada, i més en aquesta data. També voldria agrair a l'ajuntament de Valls poder estar en aquest espai. Entre els anys 2010-15 la Colla Vella vam tenir una

obsessió perquè la recerca que es feia en castells -especialment sobre l'origen i evolució dels Xiquets de Valls- tingués un caràcter molt rigorós i acadèmic, de supervisió universitària. Recordo converses llavors amb el rector Josep Anton Ferré, amb qui vam assentar les bases del que va acabar sent la Càtedra. El 2017 es va constituir la Càtedra, posteriorment s'hi va afegir la CCCC, cosa que celebrem molt. Ara la Càtedra està molt consolidada, amb programes molt coneguts com Castells de Ciència. La Càtedra s'està convertint en un pol de coneixement de recerca i de difusió al voltant del món dels castells. Avui també és un dia que Valls està ple d'universitaris. Per tant, una de les idees seria fomentar la recerca, que hi hagi cada cop més treballs de grau, de postgrau, tesis, etc. I finalment, cal comentar la importància de treballar tots junts. Ara veia els companys del CEPAC, que n'hi ha alguns de presents, amb els que comencem a tenir projectes conjunts. I és important que tots els que estem entorn de la recerca anem generant sinergies.

PAU CAMPROVIN: Des de Coordinadora és òbviament un plaer poder ser aquí i haver entrat a la Càtedra, perquè pensem que tot el que sigui recerca ben fonamentada serà positiu per al món casteller.

Com s'ha comentat, avui Valls és ple d'universitaris. Tant de bo a la meua època universitària haguéssim gaudit de tants simposis i espais de recerca, i que a més poguem incloure continguts castellers en assignatures. Com a casteller és un orgull fomentar l'aprenentatge a través d'una cosa que desperta tots els valors possibles.

ROSA CANELA: El departament de Cultura la trajectòria que té en recerca ve de lluny i el compromís és gran. En temàtica casteller, l'Inventari de Patrimoni Etnològic de Catalunya, que l'any vinent complirà 30 anys, té algunes recerques de castells, amb aquest tarannà aplicat. Nosaltres pensem que des de la Càtedra, la Coordinadora, el CEPAC, el Museu, les colles... sou una colla d'agents que podeu generar moltíssim, treballant en xarxa les complicitats també més enllà del món casteller. D'altra banda, la Direcció General també tenim centre de documentació que està obert i disponible per a la recerca. En aquest sentit, si quan acabem la jornada esteu motivats per fer recerca haurà valgut la pena, i segur que serà així, perquè de recerca mai n'hi haurà prou, sempre en queda per fer i un tema et porta a un altre.

Primera Taula Rodona: "Els reptes i les necessitats dels investigadors del fet casteller"

Amb la participació d'Àlex Cervelló, historiador; Maria Lluïsa Gené, historiadora de l'art; Maria Roig, directora de documentals; Manel Gonzàlez, especialista en Medicina de l'Esport; i Albert Samper, arquitecte, i moderada per Guillermo Soler, periodista i antropòleg.

GUILLE SOLER: Tenim cinc persones que totes han fet recerca sobre el fet casteller però en àmbits molt diferents, que penso que és una de les virtuts de la taula. Per tant, jo les presentaré una per una i a continuació faran una primera intervenció presentant la seva recerca, i després mirarem de fer un minidebat amb un parell de qüestions.

Començarem amb l'Àlex Cervelló, entre altres coses perquè és una persona que ha estat vinculada a la Càtedra des del primer moment i potser també perquè la seva recerca és la més clàssica dins el món de la recerca casteller. Ell és doctor en Història, membre del Consell Científic del Museu Casteller -per tant, avui està a casa seva doblement-. El 2015 va publicar Els Xiquets de Valls durant el primer franquisme, que de fet és el fruit de la seva tesi. Després ha publicat un segon volum que és Els orígens del fet casteller. Del ball de valencians als Xiquets de Valls. Del segle XVIII

al 1849. Des del 2018 compagina la investigació per la Càtedra amb la coordinació del Centre de la Imatge Mas Iglesias de Reus.

ÀLEX CERVELLÓ: La meua idea inicial era fer la tesi doctoral sobre tota la història dels Xiquets de Valls, me pensava que seria relativament senzill. Havia vist la bibliografia i la meua hipòtesi inicial era fer un treball acadèmic amb la metodologia clàssica. Per tant, mirar la bibliografia, analitzar-la, revisar totes les fonts directes en premsa de l'època... Heu de pensar que avui ja està gairebé tot digitalitzat, però quan jo vaig començar les dues fonts principals que eren Cultura i Juventud de Valls els havíem de mirar passant pàgina per pàgina... A partir d'aquí, analitzada la bibliografia i la premsa, em veig capaç de passar a buidar els arxius. Aquí la dimensió és tan bèstia... Cada poble, qualsevol tràmit al llarg dels 200 anys d'història queda constància escrita, allà està explicat i en base

a un pots anar trobant tota la resta. Hi ha coses que les pots seguir més bé, d'altres més malament... En el nostre país al llarg d'aquests 200 anys hi ha hagut situacions conflictives que s'han destruït arxius, però en línies generals es pot reconstruir bastant. Arxius públics, arxius privats, i finalment les entrevistes. Tot este volum de feina fa que la meua idea inicial de fer la tesi doctoral sobre tota la història dels Xiquets de Valls s'acabi convertint en una tesi doctoral del primer franquisme, des de l'any 39 al 60. La documentació de tot el que s'ha de consultar, persones amb qui parlar, em fa prendre consciència que era impossible fer un treball únic de la tesi doctoral per a tota la història del fet casteller. Aquí a la sala hi ha l'Alfonso González, que va ser un dels membres del tribunal de tesi, i ho havíem comentat alguna vegada.

L'objectiu principal: aplicar la recerca que es faria en qualsevol tema històric al fet casteller. Fins llavors el gran llibre de referència era Món casteller de Català i Roca, que era un recull de tot el que es coneixia a l'època i més o menys ordenat, però no hi havia hagut recerca. En canvi jo lo que faig és aportar recerca sistemàtica de cadascuna de les parts. Testimonis orals: contrastats sempre amb fonts directes que permeten que lo que jo he buscat encaixi i el que m'han dit quedi corroborat. I igual en tota la documentació, procurant tenir més d'una font. Això, durant lo franquisme va ser relativament fàcil, perquè hi havia molta informació, però com més enere tires, com més cap als orígens, més difícil és i hi ha més espais que hauries de fer certa interpretació. L'objectiu: primer, diferenciar clarament la documentació, que no enganya, de la meua interpretació; i després procurar fer la interpretació tan acurada com sigui possible construint l'entorn en què passaven les coses en cada moment.

GUILLE SOLER: Passem d'una recerca històrica a una que no ho és estrictament, però que sí que té una part històrica i en tot cas continua dins el marc acadèmic. La Maria Lluïsa Gené és doctorada en Patrimoni, art i societat, amb la tesi "La cultura visual del Món Castellor" que va presentar a la URV l'any 2011. A més és Màster de Gestió Cultural, Grau en Conservació i Restauració de Béns Culturals, Llicenciada en Història i actualment professora de restauració i conservació de béns culturals i patrimoni a l'Escola d'Art de la Diputació de Tarragona a Tortosa.

LLUÏSA GENÉ: La meua tesi sí que va ser diferent. El meu director em va donar com a punt de partida l'article que hi havia sobre art a Món Castellor i un article que havia fet ell per un Simposi Castellor. I a partir d'aquí vaig haver de fer jo recerca en museus, fent trobades amb artistes i amb persones del món casteller. Va ser complex, va ser sorprenent, i al mateix temps vaig fer troballes. La dificultat resideix en el fet que l'article que hi havia a Món Castellor era interessant, però ens costava de trobar bibliografia adequada. I després em va passar que a l'hora de

fer una revisió d'elements o objectes amb temàtica casteller del món de l'art i de la cultura hi havia coses que podien considerar-se viables dins el món de la crítica d'art i altres més anecdotàries. A partir d'aquí li vaig plantejar al meu director de tesi que em semblava interessant treballar dues línies. La primera, veient que obres que havien sigut commemoratives del món casteller hi havia hagut conflicte, llavors el meu estat de la qüestió va ser si el propi castell ja és una obra d'art, i per tant és difícil de reproduir. A partir d'aquesta premissa jo vaig començar a veure si tenia elements per discernir i descriure un castell com una obra d'art.

Aquesta recerca va ser complexa perquè quan la plantejava als experts del món casteller em miraven una mica com 'aquesta noia no està bé del cap'. Però vaig trobar un professor nord-americà que em va dir que sí, perquè era un expert en 'performances' tant artístiques com antropològiques. A partir d'aquí, aquesta línia de tesi em va encaixar i puc entrelaçar en moltes altres peces la visió casteller i la de l'art. Per això la meua tesi va ser un tracte amb el món artístic i un tracte amb el món casteller. El món casteller està avesat a veure's de manera reiterada en àmbits visuals com una fotografia o un documental televisiu però els costa reconèixer-se en una obra d'art. I això és el que volia tractar a la meua tesi, en la que vaig poder trobar artistes de bona talla que han pogut plasmar el fet casteller amb una visió una mica més abstracta però propera. Llocs on he pogut anar? Arxius, o fundacions com la Palau Fabra, que és un expert en el món Picasso, o un museu a Venècia on hi ha representacions de les Forces d'Hèrcules que hem pogut catalogar. Tenim aquí a l'Anton Dilla que és un expert en el tema. Sí, ha estat una tesi diferent.

GUILLE SOLER: I de la cultura visual dels castells passem a l'audiovisual. Tenim la Maria Roig Alsina, que és creadora i programadora cultural, amb activitats molt polifacètiques. Ha estat directora de l'Escola de Lletres de Tarragona, col·laboradora externa a l'Aula de cinema de la URV. Diplomada en 'Scienze e Conservazione dei Beni Culturali Storico-Artistici' a la Universitat de Macerata (Itàlia). I els darrers anys s'ha anat especialitzant, no sé si volgutament o no, en documentals de temàtica casteller, sovint amb ús d'imatges d'arxiu.

MARIA ROIG: Sí, em vaig apropar d'una manera una mica casual a tot aquest món i he acabat sent casteller per la meua recerca i pel món audiovisual. De fet, la tesina la vaig fer a Itàlia i va ser sobre cinema domèstic. Això és tot aquell cinema que es realitza dels anys 20 als 80, aproximadament, que són pel·lícules, però que la gent filmava a casa. És evident que inicialment parlem de l'alta burgesia, perquè aquest material era molt car, però cap als anys 70-80, amb l'arribada del Super8 i el plàstic, es democratitza més i, per tant, tenim tota una sèrie de material visual i audiovisual familiar. Jo m'especialitzo en això, que a

Itàlia era força estrany. I el fons de què parlo és el de la meua tieta, Montserrat Roig, que va filmar diverses pel·lícules de jove, i ja hi havia Manifestacions Castelleres a Tarragona. Això em porta evidentment a reutilitzar aquest material i a començar a fer documentals de tipus històric. I m'arriba la proposta de fer el documental sobre la història dels Xiquets de Tarragona. És aquí on em començo a vincular amb el món casteller.

Moltes vegades quan parlem d'aquest tipus de pel·lícules, la gent diu: tu què recuperes? *Bodas, bautizos y comuniones*? El cinema familiar és un tipus de material sensible, perquè estem parlant de records íntims i personals, el que vol dir que la gent quan ens l'entrega ens està donant part de la seva vida. A més és únic perquè no hi ha negatius, és l'únic que queda. I en ell sovint trobem material, per exemple, de les festes majors. Si avui ho fem amb el mòbil, llavors la gent que tenia càmera feia el mateix quan hi havia algun esdeveniment especial. I aquí comencem a trobar material interessant per als castells: perquè a les festes majors o en esdeveniments importants, a Catalunya, sovint s'hi feien castells. Moltes vegades no sabem ni que existeix. Qui ho diposita a l'arxiu és la pròpia família. Nosaltres a través de la URV l'hem anat restaurant i digitalitzant, però és un material que normalment no és prioritari i costa molt de trobar el finançament per digitalitzar-lo. Però aquest material hi és, i encara ens podem trobar moltes sorpreses que potser en la documentació escrita sabem que va passar allò, però no ho hem pogut veure. I potser un dia trobarem una bobina en què veurem aquell esdeveniment. I aquesta és una mica la meua tasca: recuperar el cinema familiar domèstic, però en el que també podem trobar esdeveniments importants i castellers. I arran d'això, vaig fer el documental del Concurs del 70, el de Santa Úrsula del 81, i aquest any el de les dones pioneres als castells. I al final, sense voler-ho, he entrat de ple al món casteller formant part també dels Xiquets de Tarragona. I acabo: aquest material el podem trobar en arxius municipals, comarcals, universitaris, i no és car, perquè la família no demana normalment grans cànons sinó que el que els agrada és que tingui difusió. Per això també és un material que ens demanen molt des de productores.

GUILLE SOLER: El doctor Manel González és metge especialista en Medicina de l'Esport per la UB, responsable de la Unitat de Medicina de l'Esport de la Xarxa Sanitària de Santa Tecla i professor associat a la URV. Alguns el coneixereu potser com a responsable dels dispositius sanitaris del Concurs de Castells. Actualment investigador principal de l'estudi sobre sinistralitat en la canalla castellera, impulsat per la CCCC i desenvolupat per la Càtedra.

MANEL GONZÁLEZ: Jo soc una mena de nouvingut: només fa 33 anys que estic en aquestes històries. Jo recordo que a Tarragona vam fer la segona jornada de prevenció de lesions. La primera l'havia organitzada el doctor Jaume Rosset amb el CAR de Sant Cugat i

la segona la vam fer nosaltres. Llavors ja pensàvem en collaret, en casc, en mesures de seguretat... Però a banda d'això he tingut la sort d'encarregar-me de tota la part assistencial des del primer dia de la nova fórmula del Concurs de Castells. Jo visc a Torredembarra i després es va incorporar el Concurset al Concurs de Castells. Tot això, més veure castells, veure lesions... Jo sempre he considerat, i en això em barallo amb alguns de vosaltres, que l'activitat del tronc és una activitat purament esportiva, és a dir, que és activitat física, competitiva, hi ha uns objectius, uns punts, uns barems, i té una assegurança esportiva igual que qualsevol altre esport.

GUILLE SOLER: Millor!

MANEL GONZÁLEZ: Millor. I clar, tot això, més la vinculació amb la URV, em va tocar. A veure, jo haig de donar gràcies perquè ja hi ha estudis anteriors, i en concret sobre la sinistralitat castellera en el pom de dalt i comparant-la amb altres activitats. Sempre el primer és decidir amb què ho compares: amb el bàsquet, amb l'handbol? El problema sobretot era com teníem accés a bases de dades per a fer-ho científic. Teníem dades importants que ens va donar la mateixa Coordinadora, que realment tenia molta més informació de la que pensàvem. Però amb què ho havíem de comparar, això? Finalment, després de pensar-ho molt vam tenir la sort de contactar amb la mutualitat de futbol de Catalunya. Ells tenen una base de dades centralitzada a la qual jo, com a treballador de l'hospital de Santa Tecla, puc tenir accés. Llavors el problema ja era calcular la mostra. En el cas dels castells, sabem que són 100, o una mica més, lesions de canalla en una temporada. Per tant, vam decidir incloure totes les colles, excepte les universitàries. El problema és que, d'aquestes franges d'edat, a Catalunya tenim 15000 equips de futbol. I tampoc hi ha la mateixa representativitat: al futbol hi ha més nois que noies. Tot això ens ha costat bastant. També tenir permisos per realment tenir les dades. Nosaltres tenim dues variables de dades: una la dels sinistres, tant en castells com en futbol. Però a més necessitem saber l'activitat de cada colla o cada equip (assajos, actuacions; entrenaments, partits) per poder fer una estimació dels sinistres per hores d'activitat. Problemes que hem tingut: de tipus legal, d'ètica... El Comitè d'ètica ens ha posat molts problemes, perquè és un estudi amb dades mèdiques de persones reals, d'alt nivell de confidencialitat i hem de tenir consentiment informat dels pares i també dels nens majors de dotze anys. Per tant, necessitem el suport d'una persona responsable de cada colla per tal que sigui que aconsegueixi aquesta informació i ens la faci arribar via uns formularis amb un servidor segur de la URV. La idea és que l'estudi acabi al final de la temporada 2024.

GUILLE SOLER: Està molt bé posar deures als assistents. Acabem aquesta ronda de presentacions amb l'Albert Samper Sosa. Ell és llicenciat en Arquitectura per la UPC, Doctor per la URV, professor a l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de la URV.

Actualment, dirigeix la tesi doctoral d'Arnau Montoya sobre places castelleres.

ALBERT SAMPER: El meu repte és doble, perquè crec que és de les primeres tesis que relaciona l'arquitectura amb el món casteller i això implica obrir camí i tenir la responsabilitat de fer-ho bé. I a més jo l'estic dirigint amb metodologia científica perquè soc investigador, però no soc casteller. Com a tarragoní sempre m'han agradat els castells, però el casteller és l'Arnau. Ell és qui te la doble capacitat per desenvolupar els objectius d'aquesta recerca. L'Arnau pretén analitzar paràmetres arquitectònics de les places castelleres i vol determinar si influeixen o no en la realització i execució dels castells. En aquests paràmetres arquitectònics n'hi ha de preexistències antigues: les traces dels carrers, la pròpia forma de la plaça... Però després hi ha la realitat actual: els equipaments, les façanes, el paviment, la seva geometria... Tot això són paràmetres objectius que poden influir o no en l'execució d'un castell. La volumetria d'una plaça fa que hi hagi més ombra o menys a l'hora que se celebra una actuació casteller. El fet de com es configuren els carrers fa que hi hagi més o menys gent que pugui veure l'actuació. En paral·lel hi ha altres paràmetres més subjectius, com ara la mateixa vivència del castell, que l'Arnau els intenta recollir també parlant amb els castellers i relacionar-los amb els més arquitectònics. Espero que els resultats els conegueu en un o dos anys. Té molta feina avançada perquè la va començar a fer amb un treball de final de màster en una universitat del País Basc. I ens alegra a la URV poder liderar tesis d'aquest tipus.

GUILLE SOLER: Feta aquesta primera ronda, ara passaríem a fer una mica més de taula rodona. Jo tenia dues preguntes, però penso que potser les puc ajuntar perquè estan relacionades. Ja haureu vist que els cinc investigadors que tenim a la taula comencen a fer la seva recerca en castells sense ser castellers. I si no m'equivoco, l'única que ha fet el pas és la Maria Roig. La pregunta és: aquesta situació de no ser part del món casteller ha suposat un problema? La immersió que heu hagut de fer en el món casteller ha estat complicada? I quan us heu acostat a les colles castelleres, han tingut una bona receptivitat a les vostres necessitats?

LLUÏSA GENÉ: A mi les colles em van obrir les portes de seguida sense cap problema. Per exemple, el Miquel Botella, que està per aquí, em va posar en contacte amb l'Antoni Llena, un dels artistes que havia fet una obra del món casteller. Sí que és cert que vaig haver de fer una immersió, però en l'àmbit bibliogràfic. Perquè hi ha molta recerca feta, però no des del punt de vista universitari, i hi ha recerca ben feta i recerca que no. I has de fer una immersió important, ajudada per persones expertes en el món casteller.

MANEL GONZÁLEZ: Torno a dir: per mi una part

dels castells és una activitat esportiva i jo soc un amant de tota mena d'esports. Quan jo vaig estudiar l'especialitat no em van ensenyar temes de castells, però quan jo vaig veure temes de biomecànica, temes de sinistres, de lesions, em vaig entusiasmar amb els castells. A mi m'agraden tots els esports i m'agrada veure com evitar problemes, com fer prevenció, i això en el món dels castells era molt important. Sobretot perquè el meu hospital hi estava molt implicat, els castells a Tarragona són molt importants. Jo m'he sentit absolutament còmode, m'ho han posat sempre fàcil. Jo he estat encantat. Ha estat difícil? Al principi sí, perquè no en tenia ni idea, però ara ja n'he après més. No estic en cap colla però perquè tampoc puc estar en tots els equips. Soc de Torredembarra, soc de Tarragona... de quina colla he de ser? Però això no vol dir que no m'interessin i que m'encanti poder fer aquest estudi que esperem que pugui demostrar que no hi ha més sinistralitat que en un esport com el futbol. Però sí que vull agrair el valor de la Coordinadora perquè a l'estudi de la URV sortirà el que sortirà. Tot i que jo crec que sortirà bé, perquè a més els darrers anys s'han fet moltes mesures de protecció, i sobretot a la canalla.

ÀLEX CERVELLÓ: La meua situació va ser una mica diferent. Història, Xiquets de Valls. Hi ha tensió entre les dues colles. Hi ha un procés pel qual quan arribo, explico que soc de Gandesa, que no sé res de castells i que vull fer la tesi de la història dels Xiquets de Valls hi ha una part del món casteller vallenc que em mira amb un recel brutal i una part que diuen: per fi ha vingut algú que no és de cap colla, que no està viciat i que pot tenir una mirada crítica, abstracta, buscant la documentació i la informació i després posant les coses al seu lloc. Jo crec que això és relativament senzill mentre estic fent la tesi, les dues colles m'ajuden oferint-me la possibilitat de visitar els seus arxius (una el té millor que l'altra), em faciliten la col·lecció de les seves revistes, puc parlar amb castellers de les dues colles, el tracte amb les persones és sempre impecable. Quan defenso la tesi i la Colla Vella mostra interès a publicar-la i a finançar més recerca sobre els orígens dels castells a través de la Càtedra això ja és un altre tema. Hi ha una colla que és la Vella que es fa seva la investigació i una altra que és la Joves que si hi és la Vella no hi vol ser per res. Però crec que és el funcionament habitual i normal. També haig de dir que aquí la Colla Vella és generosa perquè inicialment la seva idea era investigar només els orígens de la seva colla, i tant des de la universitat com jo mateix plantejem que el que s'ha de fer és explicar la història dels Xiquets de Valls, i que així serà molt més fàcil i entenedor. I una complementa l'altra perquè sense explicar-ho tot no es pot entendre. I des del 2017 que publico el segon llibre fins ara, que continuo fent recerca, crec que l'evolució ha estat en positiu i actualment, tret d'algun personatge que s'ho pren com una cosa personal, em puc relacionar amb tothom i m'obren les portes dels dos locals.

ALBERT SAMPER: Ara per ara no hem detectat cap hermetisme. La veritat és que tenim l'avantatge que juguem en un terreny neutral que són les places castelleres.

GUILLE SOLER: Home, neutral, neutral... El treball de màster de l'Arnau també hi posava unes puntuacions numèriques, uns...

ALBERT SAMPER: Sí, però sempre en benefici dels castells. No hem trobat cap classe de problema i tenim una investigació que està creixent i que ha de beneficiar tothom perquè, al cap i a la fi, l'espai urbà és patrimoni de tothom.

GUILLE SOLER: I la immersió en el món casteller?

ALBERT SAMPER: Jo soc simpatitzant de la Jove de Tarragona i poca immersió més. La immersió me l'està fent l'Arnau a mi.

[Riures]

MARIA ROIG: En el nostre cas, a part del que puguem trobar nosaltres en l'àmbit individual haig d'estar

molt agraïda a les colles, perquè he arribat a ser un malson per elles. Jo quan he fet la Nit de Castells del 2018, que volia que sortissin totes les colles actives representades, i les vaig escriure a totes demanant imatges, o quan he fet documentals, que els he demanat coses molt concretes i amb poc temps... Allà també veus quines colles tenen prou estructura o tenen un arxiu ben endreçat, generalment perquè hi ha hagut una persona que hi ha perdut moltes hores. Per tant, en aquest sentit, estar molt agraïda a aquestes persones que han dedicat el seu temps lliure a crear i ordenar l'arxiu d'una colla, que sovint no està prou ben reconegut. També he perseguit persones a nivell individual, com el Lluís Liron o el Francesc Piñas. Però sí que és cert que abans de tirar-te a la piscina has d'inflar els flotadors. Jo a vegades treballo com a directora o guionista, però el documental el munta algú altre que no té per què saber del món casteller. I potser estàs parlant de castells al Camp de Tarragona i et cola una imatge dels Minyons de Terrassa perquè es pensa que són els d'Altafulla. I nosaltres ho detectaríem ràpid pel castell, per la plaça... Però en feines audiovisuals, que són molt d'equip, hem d'entendre que no tothom té perquè saber-ne tant.

Segona Taula Rodona: La gestió dels recursos bibliogràfics, documentals i d'informació relacionats amb el fet casteller

Amb la participació de Jordi París, director del Museu de Valls; Carme Montcusí, coordinadora de CRAI de Campus Catalunya (URV); Òscar Montserrat, membre dels Castellers de Barcelona; i Salvador Cabré, director de l'Arxiu Comarcal de l'Alt Camp. Modera: Míriam Mariné, gestora cultural i directora del Museu Casteller de Valls.

MÍRIAM MARINÉ: Bona tarda. Seguim les taules rodones. Sembla natural que un cop s'ha parlat sobretot de les necessitats dels investigadors parlarem ara de com s'ha de gestionar tota la documentació per tal que estigui al seu abast. I aquesta és la primera pregunta: com gestioneu i organitzeu tota la documentació i el fons bibliogràfic referit al món casteller a la institució que representeu? Comencem amb el Jordi París, director del Museu de Valls, vinculat al Museu Casteller des del 1984, va coordinar l'equip d'experts que van fer el projecte del Museu Casteller i va fer tot el seguiment del CEDOCA, encara al Museu de Valls, però aquest pròxim any el traslladarem a la primera planta del Museu Casteller.

JORDI PARÍS: Dues coses potser inicials. Jo vinc una mica en representació del CEDOCA tot i que jo no soc el CEDOCA, però sí que durant molts anys el vaig tutelar. Molt aviat el CEDOCA estarà al seu lloc natural,

que és aquí al Museu Casteller. Ha acollit uns quants dels investigadors que han treballat sobre castells. L'Àlex, recordo, que va ser dels primers llocs per on va passar. També la Lluïsa, el Miquel... Perquè en el fons al llarg dels anys s'ha recollit una quantitat ingent d'informació que dona joc a poder treballar moltes coses. Té una de les millors col·leccions bibliogràfiques sobre castells, la col·lecció més sencera de butlletins de colles en un sol lloc. Per tant, hi ha molta informació que en el moment en què es pugui posar a disposició de tothom esperem que es converteixi en un punt de referència.

MÍRIAM MARINÉ: Passem a la Carme Montcusí, diplomada en Biblioteconomia i documentació per la UB, llicenciada en Documentació per la UOC, bibliotecària a la URV des del 1990 fins al 2008 i des del 2009 coordinadora del CRAI del Campus Catalunya de la URV.

CARME MONTCUSÍ: El CRAI és la biblioteca i una mica més, per això li diem CRAI. I el CRAI del Campus Catalunya és una mica el d'Humanitats. Ja teníem un fons bibliogràfic casteller i a partir de la Càtedra hem estat pensant com podem significar aquesta informació. Encara no ho tenim, estem en projecte. Hem detectat tot el que tenim i tot el que ens falta. També ens va entrar tot el fons de l'antiga hemeroteca de Caixa Tarragona, això és recent, i també té una part de fons casteller. La intenció és veure com podem fer per tal que es pugui buscar tot com a fons casteller. L'avantatge és que el catàleg de la URV està vinculat a tots els catàlegs de les universitats catalanes.

MÍRIAM MARINÉ: L'Òscar Montserrat, conegut com a Tete, és membre dels Castellers de Barcelona des dels cinc anys i un dels responsables de l'arxiu de la colla.

ÒSCAR MONTSERRAT: Primer de tot, gràcies per la invitació i per haver pensat en l'arxiu d'una colla com la nostra, de fora de la zona tradicional però de les més antigues del món casteller. L'arxiu dels Castellers de Barcelona és molt ampli, amb molts apartats. Un primer apartat en podríem dir de documentació: actes d'assemblees, correspondència, etc. Després tenim un gran apartat de fotografia, principalment de diades de la nostra colla des del 1969, però també de la colla predecessora o dels concursos del 1902 i dels concursos de Can Jorba. També un apartat de vídeos on tenim des de format Super8 a Beta VHS, DVD o ara gairebé tot es penja directament al YouTube. Revistes de la colla, d'altres colles. Un altre apartat de llibres castellers. Cartells és un altre món complex perquè no hi ha mida estàndard. I finalment, un apartat que transcendeix l'arxiu que és el de trofeus: des dels més oficials com la Creu de Sant Jordi o la Creu d'Honor de la ciutat de Barcelona a records de viatges, etc.

MÍRIAM MARINÉ: Salvador Cabré és el director de l'Arxiu Comarcal de l'Alt Camp i responsable de l'Arxiu Municipal de Valls.

SALVADOR CABRÉ: Miraré de fer un breu esbós del món dels arxius a Catalunya. La Generalitat té plenes competències i es va decidir un concepte territorial, de proximitat. Cada comarca té un arxiu comarcal. Per una sèrie de raons, jo ara faig una dualitat i estic tant al comarcal com al municipal de Valls. Sota aquest concepte territorial, nosaltres no estem especialitzats en castells, però sí que estan vinculats a molts dels fons que treballem. Som un arxiu d'arxius. Dins la xarxa d'arxius comarcals nosaltres estaríem en la zona mitjana. Tenim uns 3,5 quilòmetres de documentació. Tenim fons que ens han d'ingressar per llei i fons que ens poden ingressar. La llei de patrimoni actual diu que els fons de les associacions passen a ser patrimoni als 40 anys d'antiguitat. Tradicionalment, estàvem molt abocats a la documentació històrica i esperàvem que ens arribés. Ara s'ha vist que hem de ser proactius i intervenir en el moment en què es crea la documentació. Per exemple, vam ingressar el fons de la Colla Vella i també tenim signat un comodati amb la Colla Joves,

que encara no ha ingressat el fons perquè l'està tractant a la seva seu. Nosaltres tenim un sol cercador per tots els arxius comarcals de Catalunya i molts dels municipals. Una cosa que es veu és com les colles tenen molt ben organitzada la part de difusió (fotografies, actuacions...) i una mica més descuidada la part més interna, d'organització. En el cas de la Colla Vella hem aconseguit reconstruir expedients des dels anys 50, és a dir, tota la informació relacionada amb una actuació (fotos, contracte, les persones que pujaven a cada castell, etc.). A més dels fons de les colles hi ha altres fons (municipals, església, etc.) on també hi pot haver informació de castells. I acabo amb una reflexió: un dels documents més antics que tenim és un llibre de redreç de principis del 1500: és a dir, encarreguen a una persona que endreci l'arxiu després d'un trasllat. Vull dir que la història dels arxius sempre és un cicle d'endreçar i desendreçar. Nosaltres som secundaris. Sempre dic que ningú no s'estimarà més la documentació que els seus responsables, sigui una família o una associació. Però la nostra feina és garantir la continuïtat, que un cop està endreçat això es mantindrà estable. Perquè a les associacions sempre hi ha algú que s'hi dedica a l'arxiu, però amb el temps ho acaba deixant i llavors potser queda un temps abandonat...

MÍRIAM MARINÉ: Ara que ja ens coneixem tots, ens agradaria saber què es pot millorar de cara al futur?

CARME MONTCUSÍ: Avui tenim moltes eines que ens faciliten aquesta millora. Això de poder estar tots connectats en xarxa. I la digitalització, que avui tens per exemple l'Arxiu de Revistes Catalanes Antiques (ARCA) i pots fer una cerca de "torres humanes" i ja t'apareix tot el que hi ha. Per tant, sobretot es tracta de poder anar digitalitzant tots els fons i ficar-los en obert per tal que tothom els pugui treballar estigui on estigui.

JORDI PARÍS: No hi ha gaire cosa més a afegir. El que abans havies d'acumular tu d'informació per poder treballar avui en dia ja és una suma de centres. Amb la tecnologia actual el més important és que tot estigui interconnectat i que no calgui anar a buscar les coses físicament.

ÒSCAR MONTSERRAT: El nostre és un arxiu amateur i fins ara no hem pogut fer digitalització. Ho hem fet en part amb les fotografies amb motiu de fer alguna exposició. Per exemple aquest any amb motiu dels 25 anys del primer castell de nou. Per tant, és una feina que anem fent amb comptagotes.

SALVADOR CABRÉ: S'ha aprovat fa poc el Pla d'Arxius de Catalunya (2024-2030). Un dels problemes que tenim és el dels recursos. Tenim molta cosa digitalitzada que s'ha de penjar. Segurament també ens falta crear consciència de què és un arxiu i què s'hi pot trobar. Tothom té clar que és una biblioteca o un museu, però no un arxiu. Sempre tenim un tipus d'usuari molt concret. Nosaltres som un arxiu i no un centre de documentació. Posem la documentació a disposició del públic, però el públic pot ser molt més expert que

nosaltres. Necessitem descriure-ho mínimament per tal que l'investigador ho trobi. Avui en dia tothom està acostumat a entrar una cerca el que vols i trobar-ho automàticament. Però en el nostre cas no és així, és més com una excavació arqueològica: pots trobar la informació que busques o no. Pots ser perquè no la tenim o perquè no està ben identificada. La majoria de gent quan guardem documentació no pensem en el futur. Per tant, quina és l'oportunitat que tenim? La retroalimentació. En el cas de l'Àlex Cervelló el vam tenir dos anys a l'arxiu mirant-s'ho tot. El primer document amb referència als "nois de castells" del 1791 era un document que el teníem dins d'un concepte de "rebuts". El que hem de fer és aprofitar aquestes investigacions d'usuaris per anar polint els inventaris que tenim. Fins ara teníem un sistema docuèntric i ara treballem amb un sistema datacèntric.

MÍRIAM MARINÉ: Una mica relacionat amb això, sorgeix un dubte. Segur que moltes colles acaben guardant la documentació en capsos. Com s'arriba de la capsa de documentació a l'arxiu? I un cop hi arriba, se'n conserva la propietat?

ÒSCAR MONTSERRAT: Nosaltres quan vam començar a sistematitzar l'arxiu ja vam començar a posar qui eren les persones que havien fet la cessió, quan no és documentació de la pròpia colla. Sempre mirem de reconèixer les persones que han fet la cessió, de donar-li valor.

CARME MONTCUSÍ: Et porten material i és un fet generós, però després hi ha un pas al darrere que és quina capacitat tens tu de gestionar-lo. Tenir el fons per tenir-lo, no. Cal pensar la feina que hi ha al darrere. Nosaltres la primera persona que ens va fer una cessió era un material en una capsa de sabates que per ella tenia un valor emocional. Per nosaltres era un valor històric. Es va digitalitzar i se li va tornar tot.

JORDI PARÍS: Nosaltres al CEDOCA sobretot els anys 90 vam rebre donacions de persones com Pere Català Roca o Francesc Piñas, que a nivell particular havien anat conservant documentació. O més recentment el fons Francin. Una de les coses que sempre m'havia preocupat era què passava amb els fons de les colles que desapareixen. Vam fer algun intent d'entrar-hi, però no és fàcil. La idea dels anys 90 era que el CEDOCA havia de ser un lloc nuclear que concentrés tota la documentació relacionada amb els castells. Ara això ha canviat amb la digitalització, no cal tenir el document físic. Però

també demana molta estructuració, tècnics que ho sàpiguen treballar...

SALVADOR CABRÉ: Nosaltres com a arxius, facilitats totes. Com es fa? Mitjançant un contracte de donació o bé de comodat, que en aquest cas la persona continua sent la propietària però el gestionem nosaltres. També hi ha l'opció d'arxiu de complement: digitalitzem els fons i tornem els originals al seu propietari. Tenim una política d'adquisicions. No podem conservar-ho tot però sí que la idea és conservar per a les generacions futures almenys un exemple de la màxima diversitat d'àmbits. Si ja tinc tres fons de cooperatives agrícoles, passaré abans un fons d'una empresa tèxtil abans d'una quarta cooperativa agrícola. Això és complicat de fer entendre a qui vol fer una donació. A més, mai encertaràs el criteri pel que voldrà l'usuari: tu pots tenir les fotos classificades per carrers però l'usuari vol les fotos on hi apareguin gossos. Per això pensem que el sistema comarcal, de proximitat, és bo.

MÍRIAM MARINÉ: Ja per acabar, una resposta molt breu sobre quin penseu que ha de ser el paper del CEDOCA en aquesta nova etapa, ja al Museu Castellèr?

JORDI PARÍS: No ho sé, dependrà també del tècnic que n'acabi assumint la direcció. El que està clar és que el model amb què es va pensar s'ha de repensar una mica. I, per tant, jo no em sento capacitat de dir una cosa clara.

CARME MONTCUSÍ: Sempre és interessant que hi hagi un lloc especialitzat, de referència, tot i que sempre apareixeran coses inesperades en altres llocs.

ÒSCAR MONTSERRAT: Jo crec que hauria de ser un lloc de nexa entre el museu i les colles castelleres. Segur que podem trobar sinèrgies amb el mateix Museu, per exemple de cara a exposicions temporals.

SALVADOR CABRÉ: Hauria de ser un *hub*. No crec tant que depengui del tècnic, sinó que l'ajuntament de Valls hauria de decidir què vol que sigui el CEDOCA. Si hi ha un tècnic especialitzat en castells segur que en sabrà més que la gent que estem als arxius comarcals i una feina serà revisar tot el material que tenim i identificar-lo millor. Cal tenir en compte també tot el tema de protecció de dades que complica el tema dels arxius personals. Com ara els drets d'imatge. Perquè la investigació és un dret, però la privacitat també ho és.

Debat obert:

Síntesi de les Intervencions que hi va haver durant el debat obert que es va produir en finalitzar la segona taula rodona.

MANEL GONZÁLEZ: Faig una crida a la Coordinadora per tal que les colles també donin el permís per poder fer servir les dades per estudis com el nostre. Ha de quedar clar amb quins objectius.

JOSEP SOLÉ: Parlem de recerca, documentació... Els castells són cultura i no esport. Molta part de la recerca és històrica, perquè està lligada a la identitat. Ara està assimilada a pràcticament tot Catalunya tot i que està més centrada en Valls i l'entorn casteller. Però hi ha una segona recerca que té més a veure amb conèixer els castells des del punt de vista de la salut, l'arquitectura, etc. I això genera un dilema que és com comptabilitzem la recerca amb la preservació dels castells com a identitat cultural, que no acabem de transformar els castells en una cosa molt científica, però que perdem la part de vivència. Segur que tot és compatible, però segur que per compatibilitzar-ho ha d'haver-hi un sentiment del que són els castells com aquest patrimoni immaterial de la humanitat.

ALFONSO GONZÁLEZ [sotsdirector de la Càtedra]: Una cosa és l'activitat i una altra l'estudi de l'activitat. A mi em fa més por la gestió que fan alguns dels executants de l'activitat que el perill de la recerca. A mi quan el Manel ha fet la seva intervenció no m'ha espantat, perquè entenc que des del seu punt de vista quan analitza els castells li són molt útils els paràmetres d'una altra activitat. No diu que els castells siguin esport, sinó que ho són per a la seva recerca.

LLUÏSA GENÉ: Arran de la recerca universitària poses en valor el món casteller. Els dibuixos de Picasso els havia trobat tothom, però quan jo ho poso en una presentació d'una tesi universitària és quan la gent et fa cas. La universitat et dona una legitimitat que si no, no tindries.

ALFONSO GONZÁLEZ: Hem vist, d'una banda, que tenim estudis que s'han fet des de molts vessants diferents amb necessitats molt diferents i també gestors de fons o arxius que també han reconegut que hi ha uns reptes. També és interessant el debat sobre si hi ha d'haver un centre nuclear o xarxa. Està clar que amb recursos limitats no tindria sentit duplicar esforços.

SALVADOR CABRÉ: Un dels camps que també hauríem de treballar és construir memòria, pensar que el que esteu fent avui en dia d'aquí a 50 anys serà història. Per exemple quan hi va haver la Covid-19 vam fer una campanya per recollir testimonis. Hi ha

coses que ara semblen òbvies i que en un temps seran història. Recollir aquesta memòria que es pot perdre.

JORDI PARÍS: Està clar que no hi haurà un sol lloc central, sinó que per força serà multipolar. Primer, perquè la informació de castells apareix arreu, i ja hi ha llocs on està molt ben custodiada. Però tenir un lloc de referència pot ser bo, sobretot de cara a aconseguir aquestes petites documentacions. El que ja està en un arxiu no es perdrà, però sí que hi ha molta documentació que es pot perdre.

ENRIC ROVIRA [Grup de Foment de la Ciència i la Salut en el Món Casteller]: Jo vull introduir les necessitats de recerca. En el camp de la prevenció hi ha encara molt per fer: el paper de la pinya, estudiar les lesions greus... La Base de Dades Coordinadora - Jove de Tarragona (BDCJ), que fan servir els periodistes, jo també la faig servir molt com a epidemiòleg. I cal recordar el repte del canvi climàtic en el que la recerca té un paper.

MARTA CALULL: Sobre aquesta qüestió del canvi climàtic i els horaris hem rebut una proposta d'un grup de recerca de la URV que estem estudiant.

MANEL GONZÁLEZ: Jo el que volia dir és que sobretot el tronc és una activitat esportiva. Jo recordo que a la segona jornada de prevenció de lesions hi havia 33 colles i ara hi ha més de 100. I per exemple el casc de la canalla ha ajudat a fer que hi hagi més colles i castells. O la necessitat de dimensionar la pinya al castell que fas.

GUILLE SOLER: Jo vull fer una reivindicació forta

del CEDOCA. El Salvador Cabré ha comentat que el CEDOCA serà el que l'ajuntament de Valls vulgui, i aprofito que en tenim aquí uns representants. Jo he fet servir el CEDOCA fent recerca, fent de periodista, i durant anys he tingut la sensació que era un recurs brutal que no s'estava fent servir, que no es coneixia i que no s'estava cuidant gens. Per tant, jo crec que ara ha de ser una de les parts més importants del Museu. I lligant també amb el que comentava el Jordi de les coses que es poden perdre, jo penso que una de les recerques més urgents és tot el patrimoni audiovisual que comentava abans la Maria, totes aquestes pel·lícules domèstiques que estan a casa de la gent en una llauna. Quan es va fer el documental del Concurs del 70 -que hi vaig col·laborar-, sobretot al Vendrell van començar a aparèixer pel·lícules com a bolets. Ja fa uns anys que el Pere Ferrando va fer aquella recerca sistemàtica fotogràfica i ara toca fer recerca de cinema dels anys 30 fins als 70-80 abans que comencessin les retransmissions televisives.

JOAN ROVIRA [Colla Jove Xiquets de Tarragona]: Vull agrair a l'Enric Rovira la referència a la BDCJ. Veureu que a vegades hi ha resultats incomplets, especialment caigudes, perquè hi ha colles que no passen tota la informació. En tot cas, també hi ha un fons molt potent que és el de TV3 i en línia no hi ha res. A més, si el volem fer servir les colles, que som les protagonistes, hem de passar per caixa i no és just tenir en compte que és part de la nostra història i que és un món

amateur. Jo ara mateix soc el responsable de l'arxiu de la Jove de Tarragona i estem digitalitzant el fons de la revista.

SALVADOR CABRÉ: En el cas de TV3, té caràcter públic, però és una societat anònima i no deixa de mirar sobretot per ella mateixa.

ÀLEX CERVELLÓ: Tota la recerca que es fa via universitat és científica, està ben feta, però el que falten són recursos, per a valtros que gestioneu els fons, però també per qui fa la recerca. Una recerca ben feta costa diners. L'altra cosa que volia comentar és que valtros (arxius) podeu treballar interconnectats, però nosaltres, els investigadors, també hauríem d'estar interconnectats.

MARTA CALULL: També des de la Càtedra estem començant a treballar això, en el sentit de fer una base de dades d'experts en castells, perquè ens arriben peticions sobretot per a treballs de batxillerat. A la universitat es treballa més amb grups de recerca i els treballs de finals de grau o de màster surten més d'aquí. Per això les peticions són més de treballs de batxillerat. I està clar que, com diu l'Àlex, fer una tesi doctoral costa molts diners.

I per acabar, responent una mica l'amic Solé, jo crec que la recerca rigorosa mai no pot anar contra res, perquè genera coneixement i generar coneixement sempre serà bo en qualsevol àmbit.

JORNADA:

CASTELLS: EINES PER A UNA RECERCA RIGOROSA

Mai com ara s'havia fet tanta recerca relacionada amb el fet casteller. Més enllà de la història dels castells i els seus orígens, altres branques de les ciències s'han fixat en els castells com a centre d'estudi i recerca contribuint a conèixer millor aquesta activitat, que supera els 200 anys d'història. Justament, una de les funcions de la Càtedra URV per a l'Estudi del Fet Casteller és el foment i l'impuls de la recerca acadèmica rigorosa de temàtica castellera. Aquesta jornada vol posar en comú les necessitats dels investigadors amb els serveis que ofereixen entitats i institucions amb l'objectiu de millorar la recerca castellera.

PROGRAMA

La jornada se celebrarà el dia 16 de Novembre a la seu de Món Casteller-Museu Casteller de Catalunya, a la plaça del Blat de Valls. **Inscripcions:** catedra.fetcasteller@urv.cat.

16.00

Benvinguda. **Marta Calull**, directora de la Càtedra. **Rosa Canela**, de la Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme de la Generalitat. **Josep Solé**, Colla Vella dels Xiquets de Valls. **Pau Camprovin**, Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya.

16.15

Els reptes i les necessitats dels investigadors del fet casteller

Àlex Cervelló, Doctor en història contemporània i investigador.
Maria Lluïsa Gené, Investigadora. Autora de la tesi doctoral "La cultura visual del món casteller".
Manel González, Investigador Principal del projecte *Sinistralitat de la Canalla Castellera*.
Maria Roig, Directora de diversos documentals de temàtica castellera.
Albert Samper, Doctor en arquitectura, professor de la URV.
Modera: Guillermo Soler, periodista i antropòleg.

17.00

La gestió dels recursos bibliogràfics, documentals i d'informació relacionats amb el fet casteller

Jordi París, Director del Museu de Valls.
Salvador Cabré, Director de l'Arxiu Comarcal de l'Alt Camp.
Carme Montcusí, Coordinadora de CRAI de Campus-URV.
Òscar Montserrat, responsable de l'Arxiu dels Castellers de Barcelona.
Modera: Míriam Mariné, directora de Món Casteller - Museu Casteller de Catalunya.

17.45

Debat obert

18.30

Visita al Museu Casteller i Refrigeri

Amb el suport de: Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Col·laboren:

La Jornada “Castells: Eines per a una recerca rigorosa” es va celebrar el 16 de novembre de 2023 a la seu del Museu Casteller de Catalunya, a Valls.

Va ser organitzada per la **Càtedra URV per a l'Estudi del Fet Casteller**, amb el suport del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i la col·laboració de l'Ajuntament de Valls i el Museu Casteller de Catalunya.

